

komu dvije ili tri; kakove moraju biti glasovnice, kako se moraju ispuniti, kako zapečatiti, to je sve potanko propisano. Nadalje ždrijebom se izaberu 3 skrutatora, 3 infirmarca, koji pobiru glasovnice od bolesnih kardinala i 3 revizora.

Glasuje se ovako. Svaki kardinal pristupi k oltaru, na kom je pripravljen kao žara kalež pokrit patenom, malo se pomoli, a onda pročita formulu prisege: „Testor Christum Dominum, qui me iudicaturus est, me eligere, quem secundum Deum iudico eligi debere“, metne glasovnicu na patenu i s patene spusti ju u kalež. Ne može li koji kardinal radi bolesti pristupiti k oltaru, položi prisegu na svom mjestu, a najmlagji kardinal skrutator odnese glasovnicu na oltar u kalež. Ako bolestan kardinal ne može izići iz svoje sofe, pogju k njemu kardinali infirmarci noseći sa sobom zatvorenu kutiju i praznu glasovnicu. Bolesnik ispuni glasovnicu i zapečati je, pa izrekavši prisegu metne glasovnicu u kutiju. Skrutatori kasnije u izbornoj dvorani otvore kutiju i metnu glasovnicu u kalež.

Iza toga promiješa prvi skrutator glasovnice tako, da nekoliko puta obrne kaležom, a najmlagji skrutator uzima iz kaleža glasovnice jednu za drugom, glasno brojeći i meće ih u drugi kalež. Ako se broj predanih glasovnica ne slaže s brojem birača, glasovnice se neotvorene spale, a izbor se opetuje. Ako se brojevi slažu, izbor se proglasi. Prvi skrutator uzima glasovnice jednu za drugom, ne ozlijediv pečata pročita si ime biranoga i preda glasovnicu drugomu skrutatoru. Ovaj si pročita ime biranoga i preda glasovnicu trećemu skrutatoru, koji pročita ime glasno, tako da svi prisutni kardinali mogu čuti ime biranoga i brojiti glasove. Treći skrutator navuče sve glasovnice na jednu vrpce, sveže krajeve vrpce i sve skupa stavi u prazan kalež.

Poslije skrutinija se glasovnice zbroje, da se znade zacijelo, je li papa kanonski izabran ili nije. Pronagje li se, da je koji kandidat dobio točno dvije trećine glasova, otvori se njegova glasovnica. Pronagje li se, da je sam sebi dao glas, nije izabran, jer nema nužne dvije trećine glasova; u protivnom mu je slučaju izbor kanonski valjan.

Na koncu se obavlja revizija ili rekognicija. Revizori pregledaju glasovnice i bilješke skrutatora, da se vidi, jesu li ovi valjano postupali. Iza obavljene revizije kardinal djakon pusti u izbornu dvoranu ceremonijare i ti spale glasovnice, bio izbor obavljen ili ne. Cini li se isti dan ponovni izbor, to se glasovnice prvog i drugog izbora spale zajedno nakon obavljenoga drugog izbora.

Dr. K. Dočkal.

Antimodernistička prisega i sloboda znanosti. Dekretom od 6. lipnja o. g. kongregacije indeksa stavljeno je na indeks djelo: „Der Modernisteneid. Ein Appel an deutsche Priester von Clericus Germanicus. Augsburg 1910.“ — znak, da glasovi proti antimodernističkoj prisegi jošte nisu ušutjeli.

Zaista se valja čuditi, kako ih se je toliko — a i dobrih katolika — dalo smesti raznim pisanjem proti toj prisegi. Ta ova prisega ne sadržaje upravo ništa drugo, nego staru katol. nauku. Stoga će svaki katolik, koji svoju Crkvu i dogmatsku nauku njenu poznaje, potpunoma uz sadržaj te prisege pristati. U toj se prisegi radi samo o dogmatskim istinama, koje se ne mijenjaju, kako to moderniste hoće. Ne priznati sadržaj ove prisege i ne pristati uz njega, znači isto, što i zabaciti katol. nauku.

Je li ta prisega suzuje možda slobodu znanstvenoga istraživanja? napose historičko-kritičku metodu? Ni pošto. U tom je pogledu ostalo stanoviše katol. učenjaka prama znanosti prije prisege na vlas isto kao i poslije prisege. Poznato je, kako je Pijo X., u svojoj poslanici „Iucunda sane“ (1904) uzeo u obranu objektivno znanstveno istraživanje i zdravu kritiku.

Između prave znanosti, koja izlazi od objektivnih pretpostavaka i ide strogo logičkim putem, i vjere nema ništa može biti kakovog protuslovlja. Ako bi se pak pojavilo kakovo prividno protuslovlje između jasnog članka vjere i zaključka znanosti, to će katolik znati, što mu je činiti: on će kontrolirati svoj znanstveni rezultat, koji bilo, da je prekoračio u svojim zaključcima granice logičkog mišljenja ili je proizišao iz krivih pretpostavki — tu će mu dogma biti negativnom normom.

Zar je takova negativna norma, za koju znamo, da je apsolutno istinita — zapreka znanstvenom istraživanju? Ona slobodni razvoj znanosti nipošto ne sprečava, nego jedino radi na tome, da slobodni razvoj znanosti ide pravim putem.

Dosljedno vidimo, da antimoder-nistička prisega niti ne suzuje odno-šaj izmeggju znanosti i vjere niti od nas zahtjeva nešto nova — nego je-dino iz važnih razloga (usp. Bogoslovska Smotra 1911. str. 84.—85.) traži od nas odlučno, da se izjavimo o onim istinama, koje od uvijek vje-rujemo. Taj odlučni način u formi prisege, čini se gdje-kome odviše strogim — a i nesavremenim. Ali gledajmo više na sadržaj nego na izvanju formu — pa će nam se mnogo stvar pričiniti jednostavnijom i lagljom; isto vrijedi i za antimo-deranističku prisegu. E. L.

Harnack i tradicija. Još nije tomu dugo, da se je postanak knjiga novo-ga zavjeta stavljao u drugu polo-vicu drugoga stoljeća, a i kasnije. Sam Harnack je već god. 1897. u svojoj „Kronologiji“ napisao riječi: „bilo je doba — a velika se publika još u njem nalazi — u koje se je držalo, da treba najstariju kršč. lite-raturu uključiv ovomu i N. Zavjet prosgujivati kao tvorinu, satkanu od iskrivljenja i varka. To je vrijeme prošlo.“

Zanimivi su u tom pogledu rezul-tati, do kojih je došao sam glasoviti liberalni teolog Harnack u svojem najnovijem djelu: „Neue Unters-uchungen zur Apostelge-schichte und zur Abfassung-zeit der synoptischen Evan-gelien“ (Leipzig, 1911.). Harnack u tom svom djelu svim svojim izvo-dima stvarno i izrično priznaje, da se niti izvanjim niti unutarnjim raz-lozima ne može ništa stvarna prigo-voriti, ako postanak evanđelja Mar-kovog, Lukinog i Matejevog, k tome i „Djela apostolska“ stavimo pred razorenje Jeruzalema t. j. pred god. 70. poslije K. To priznanje Harna-ckovo vrijedi tim više, što se ono ne slaže s njegovom teorijom o po-stanku evanđeoske povijesti i što je plod mnogogodišnjeg znanstvenog rada i napora. Sam Harnack priznaje, da su konzervativni teolozi i historičari, protiv kojih je on prije sam bio ustao,

imali na svojoj strani vrsne dokaze i sigurnu historijsku predaju. Stoga je i pravom kazao, da se kritika vrela starog krščanstva bezdvojbeno vraća natrag k tradiciji.

To je zadovoljština i dobra svje-dočba za katol. biblijsku znanost, koja se, mirno i oprezno radeć, nije dala raznim frazama o „sigurnim rezul-tatima znanosti“ zavesti, nego je os-tala u svojoj stvarno i metodički opravdanoj poziciji. Znanost pak, koja je u pol stoljeća toliko promjena prošla, zaista mora stajati na slabim temeljima. (Usp. Laacher Stimmen 1911. str. 591—598). E. L.

Novo grčko-lat. izdanje Novoga Zavjeta. Dandanas nam treba u teološkim disciplinama kritičko izdanje N. Zavjeta, takovo, — koje će i za ona mjesta N. Zavjeta, koja se u raznim kodeksima raznolično čita — ustanoviti, koji je način čitanja sa si-gurnošću ili sa većom vjerojatnošću najbliži ili odgovara autografu, koji se je izgubio. Takovih izdanja N. Za-vjeta bilo je doduše već i dosada, ali ili su vrlo skupa ili su protestantska (najpoznatije izdanje Nesteovo). Sada imade i na katol. strani takovo izda-nje N. Zavjeta, koje odgovara pot-punoma potrebi našeg doba i koje je priručno, uz to vrlo kritično i pre-ma tomu zgodno za strogi studij N. Zavjeta, te je vrlo jeftino, a izašlo je kod Gabalde u Parizu pod naslovom: „Novum Testamen-tum D. N. Iesu Christi“, 1 sv. (preko 1000 str.) u — 18, cijena ne-vezano 2 Fr. E. L.

Novi katol. rumunjski časopis. Taj časopis sjedinjenih Rumunja s katol. Crkvom počeo je izlaziti ove go-dine u Sedmogradskoj, a ureggjuju ga profesori teologije u Blaju (Blasen-dorf, Balászfalva), te je jedini katol. teološki list pisan rumunjskim jezikom. Izlazi dva puta na mjesec pod naslovom „Cultura creștina“, a ci-jena mu je na godinu 10 K, za ino-zemstvo 12 Fr. Taj časopis u prvom redu obraggjuje pitanja, koja se tiču Rumunja kao n. pr. jezik u crkvenim knjigama, o epiklezi, o crkvenoj uniji i njenoj koristi, ali uz to ne pušta s vida razne dogoggaje ostalog kršč. svijeta. U kronici donša kratke i za-nimive notice. (Cf. Zeitschrift für Kathol. Theologie. 1911. s. r. 597.).

E. L.